

1 Aké sú jednotlivé druhy opatrení?

Účelom ochranných opatrení je zaručiť ochranu práv. Konkrétne to znamená, že umožňujú veriteľovi chrániť sa pred rizikom, že nedostane platbu od svojho dlžníka.

Ak čisto ochranné opatrenia nestačia, sudca môže nariadiť predbežné opatrenia, ktorých účinky sú porovnateľné s účinkami rozhodnutia, ktoré sa očakáva v konaní vo veci samej. Konečné rozhodnutie môže tieto predbežné opatrenia potvrdiť alebo zrušiť.

Sudca môže uložiť predbežné a ochranné opatrenia týkajúce sa majetku dlžníka. Na splácanie dlhov sa vzťahuje zásada, podľa ktorej je dlžník povinný splatiť dlh s využitím všetkého svojho hnutelného majetku (peňaží, nábytku, šperkov, cenných papierov) a nehnuteľného majetku (pozemkov, budov, bytových jednotiek). Veriteľ takisto môže využiť práva, ktoré má jeho dlžník (tržby, mzdy).

1.1. Ochranné opatrenia

A. Ochranné obstavenie

V naliehavých prípadoch môže akýkoľvek veriteľ požiadať sudcu o povolenie vykonať ochranné obstavenie majetku patriaceho jeho dlžníkovi, ktorý je možné obstať (článok 1413 súdneho poriadku). Dlžník už nemôže voľne nakladať s majetkom, ktorý je predmetom ochranného obstavenia. Nemôže ho teda už predať, darovať ani ho zaťažiť hypotékou. Táto nespôsobilosť nakladať s majetkom má len relatívny účinok: platí len v prospech veriteľa, ktorý žiada o obstavenie. Dlžník zostáva vlastníkom majetku a zachováva si právo užívať ho.

B. Zabavenie

Zabavenie je uschova veci, ktorá je predmetom sporu, ktorá sa musí chrániť až do vydania konečného rozhodnutia (článok 1955 a nasl. občianskeho zákonníka). Na zabavení sa môžu účastníci konania dohodnúť (zabavenie dohodou) alebo ho nariadi sudca (súdne zabavenie). Na rozdiel od bežnej uschovy môže byť predmetom zabavenia aj nehnuteľnosť (článok 1959 občianskeho zákonníka).

C. Súpis

Cieľom súpisu je určiť majetok tvoriaci dedičstvo, spoločný majetok manželov alebo majetok v spoluvlastníctve (článok 1175 súdneho poriadku) na návrh veriteľov, manžela alebo spoludedíčov. Osoby, ktoré žiadajú o súpis, majú právo zvoliť si notára, ktorý stanoví zoznam majetku vo verejnej listine. V prípade, že sa nedohodnú, notára určí zmierovací sudca (článok 1178 súdneho poriadku). V prípade sporu je na jeho riešenie príslušný zmierovací súd.

D. Zapečatenie

Dôsledkom zapečatenia je, že s majetkom sa v praxi nemôže nakladať. Ak si to vyžaduje vážny záujem, veriteľ, manžel alebo dedič môže požiadať o zapečatenie predmetov, ktoré sú súčasťou spoločného majetku manželov, dedičstva alebo spoluvlastníctva (článok 1148 súdneho poriadku). Návrh na zapečatenie sa predkladá zmierovaciemu sudcovi. Zmierovací súd môže pristúpiť k zrušeniu zapečatenia na návrh osoby, ktorá nechala majetok zapečatiť, alebo veriteľov, manžela alebo dedíčov. V prípade odporu proti zrušeniu zapečatenia rozhoduje vo veci zmierovací sudca.

1.2. Predbežné opatrenia

Predbežné opatrenia sú opatrenia, ktoré je možné odvolať a zvrátiť. Ukladajú sa v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia alebo v rámci konania vo veci samej.

1.3. Predbežný výkon

Predbežný výkon alebo preventívny výkon je možný za presne určených podmienok po vyhlásení rozsudku, ktorý ešte nenadobudol právoplatnosť.

Okrem výnimiek stanovených zákonom alebo okrem prípadu, keď sudca rozhodne inak prostredníctvom osobitne odôvodneného rozhodnutia, a bez toho, aby bol dotknutý článok 1414, odpor proti konečnému rozsudku pozastavuje jeho výkon.

Okrem výnimiek stanovených zákonom alebo okrem prípadu, keď sudca rozhodne inak prostredníctvom osobitne odôvodneného rozhodnutia, a bez toho, aby bol dotknutý článok 1414, konečné rozsudky sú predbežne vykonateľné aj napriek odvolaniu a bez záruky, ak sudca nenariadi poskytnutie tejto záruky (článok 1397 súdneho poriadku).

2 Za akých podmienok možno vydať tieto opatrenia?

2.1 Postup

A. Ochranné obstavenie

Osoba, ktorá dosiahla vydanie súdneho rozhodnutia vo svoj prospech, dokonca aj v zahraničí, môže poveriť súdneho vykonávateľa, aby vykonal ochranné obstavenie majetku osoby, proti ktorej bolo vydané rozhodnutie. V prípade absencie súdneho rozhodnutia je na vykonanie takéhoto obstavenia potrebné rozhodnutie súdu.

Návrhy sa predkladajú sudcovi pre obstavenie majetku a prejednávajú sa podľa foriem konania o nariadení predbežného opatrenia (článok 1395 súdneho poriadku). Lehota na predvolanie je minimálne dva dni, ale v naliehavých prípadoch sa môže skrátiť.

Jednostranný návrh na ochranné obstavenie predkladá advokát sudcovi pre obstavenie majetku, ktorý môže povoliť vykonanie obstavenia. Sudca pre obstavenie majetku rozhodne v lehote ôsmich dní formou rozhodnutia. Súdny vykonávateľ musí rozhodnutie spolu s oznámením o obstavení doručiť osobe, ktorej majetok je predmetom obstavenia, s cieľom informovať ju o konaní, ktoré sa proti nej vedie.

Rozhodnutie je predbežne vykonateľné zo zákona a jeho právoplatnosť je iba relatívna. Sudca pre obstavenie majetku ho môže kedykoľvek zmeniť alebo zrušiť z dôvodu zmeny v okolnostiach. Poplatky, ktoré si účtuje súdny vykonávateľ, sú stanovené v kráľovskom dekréte z 30. novembra 1976 (Moniteur belge z 8. februára 1977).

B. Zabavenie

Zabavenie dohodou si vyžaduje len platnú dohodu medzi účastníkmi konania, bez zásahu sudcu. Súdne zabavenie však musí nariadiť súd.

V oboch prípadoch sa určí súdny uschovávateľ, a to buď dohodou, alebo ho určí sudca. Tento uschovávateľ musí s náležitou starostlivosťou zabezpečiť ochranu veci, ktorá mu bola zverená. Okrem toho je povinný vrátiť vec, keď sa zabavenie skončí. Uschovávateľ má nárok odmenu stanovenú zákonom (článok 1962 ods. 3 občianskeho zákonníka).

C. Predbežné opatrenia

Návrhy na predbežné opatrenia sa musia vždy predkladať sudcovi v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia alebo v rámci konania vo veci samej. Môže ich nariadiť aj rozhodca (článok 1696 súdneho poriadku).

Súd prvého stupňa vydá v prípadoch, ktoré považuje za naliehavé, predbežné rozhodnutie vo všetkých veciach okrem tých, ktoré nepatria do právomoci súdu (článok 584 prvý odsek súdneho poriadku). „Predbežné“ znamená, že rozhodnutie je len predbežné a nemôže mať žiadne konečné a nezvratné účinky. Predseda pracovného súdu a predseda obchodného súdu takisto môžu v prípadoch, ktoré považujú za naliehavé, vydať predbežné rozhodnutie vo veciach, ktoré patria do príslušnej právomoci týchto súdov.

Rozhodnutím v konaní o nariadení predbežného opatrenia nesmie byť dotknutá samotná vec (konanie vo veci samej), čo znamená, že jeho právoplatnosť je iba relatívna. Sudca v konaní vo veci samej nie je týmto rozhodnutím nijako viazaný, čo znamená, že sudca v konaní o nariadení predbežného opatrenia môže uložiť len predbežné opatrenia.

V rozvodovom konaní teda predseda rodinného súdu rozhoduje o predbežných opatreniach týkajúcich sa osoby, výživného a majetku manželov aj detí (článok 1280 prvý odsek súdneho poriadku).

Súdny vykonávateľ doručí odporcovi oznámenie o nariadených opatreniach a odporca je vyzvaný ich dodržať, v prípade potreby pod hrozbou vynucovania verejnými orgánmi a/alebo uloženia trestu pravidelného penále. Poplatky, ktoré si účtuje súdny vykonávateľ, sú stanovené v kráľovskom dekréte z 30. novembra 1976 (Moniteur belge z 8. februára 1977).

Pri rozhodovaní na prvom stupni môže zmierovací sudca nariadiť naliehavé predbežné opatrenia na obdobie, počas ktorého manželia alebo osoby žijúce v zákonom uznanom partnerstve, ktorých vzťah sa rozpadol, žijú spolu. Tieto opatrenia sa môžu týkať napríklad rodinného bývania alebo osoby a majetku detí. Tieto opatrenia sú predbežné a skončia sa v prípade skončenia spolužitia. V prípade manželského páru sa nimi nemôže trvalo riešiť rozvod.

O prípadnom konečnom riešení rozvodu rozhoduje súd prvého stupňa.

D. Predbežný výkon

Rozsudok v sebe zahŕňa exekučný titul. Pokiaľ sa rozsudok nestane právoplatným, nemožno ho vykonať. Okrem výnimiek stanovených zákonom alebo pokiaľ sudca nerozhodne inak prostredníctvom osobitne odôvodneného rozhodnutia, sa totiž výkon pozastaví na základe možnosti podať odpor, ale nepozastaví sa na základe možnosti podať odvolanie alebo podať odvolanie na kasačný súd (článok 1397 súdneho poriadku).

Sudca, ktorý vydal konečný rozsudok, môže povoliť predbežný výkon tohto rozsudku, s výnimkou prípadov, keď je to zo zákona zakázané (článok 1399 súdneho poriadku), najmä konečných rozsudkov týkajúcich sa osobného stavu.

Ak je predbežný výkon možný, vykonáva sa na riziko strany, ktorá sa ho dožaduje. Sudca môže predbežný výkon podmieniť poskytnutím záruky touto stranou (článok 1400 súdneho poriadku). Táto strana môže pristúpiť k výkonu, ale musí zložiť peňažnú sumu alebo poskytnúť bankovú záruku Úradu pre vklady a úschovu. Rozsudok sa, samozrejme, môže na základe odvolania zmeniť a odporca môže mať nárok na náhradu škody.

2.2 Hlavné podmienky

A. Ochranné obstavenie

Ochranné obstavenie možno uložiť len v naliehavých prípadoch a ak je pohľadávka istá, likvidná a vymáhateľná.

Naliehavosť znamená, že solventnosť dlžníka je ohrozená takým spôsobom, že sú ohrozené práva veriteľa na majetok dlžníka. Ochranné obstavenie nemožno použiť ako prostriedok na vyvíjanie tlaku, ale je povolené, keď je finančná situácia dlžníka podľa objektívnych kritérií ohrozená. Naliehavosť musí existovať v čase obstavenia, ako aj v čase, keď sudca musí rozhodnúť o jeho pokračovaní.

Pohľadávka veriteľa musí byť istá, čo znamená, že sa musí javiť dostatočne odôvodnená, a nemôžu existovať primerané dôvody na jej napadnutie. Ďalej musí byť pohľadávka likvidná. Musí byť totiž určená jej výška alebo ju aspoň musí byť možné určiť na základe predbežného odhadu. Ak dlh ešte nie je presne určený, odhad vykoná sudca. Napokon, pohľadávka musí byť vymáhateľná, čiže veriteľ musí mať právo vymáhať jej zaplatenie. V článku 1415 súdneho poriadku je táto podmienka vymedzená presnejšie, a to tak, že ochranné obstavenie možno uložiť aj v prípade pohľadávok, ktoré sa týkajú budúcich pravidelných príjmov (výživného, nájomného, úrokov), a dokonca aj podmienených a potenciálnych pohľadávok.

B. Zabavenie

Sudca môže nariadiť súdne zabavenie obstaveného hnuťelného majetku dlžníka, nehnuteľnosti alebo hnuťelnej veci, ktorej vlastníctvo alebo držba je predmetom sporu medzi dvoma alebo viacerými osobami, a vecí, ktoré dlžník ponúka na účely urovnania dlhu (článok 1961 občianskeho zákonníka). Vo všeobecnosti toto pravidlo platí vždy, keď okolnosti veci odôvodňujú zabavenie ako formu ochranného opatrenia určeného na zachovanie vecí v takom stave, v akom sú, bez toho, aby bolo ohrozené konečné riešenie. Naliehavosť sa neberie do úvahy. Sudca však k zabaveniu pristupuje opatrne, lebo ide o závažné a výnimočné opatrenie, ktoré sa môže povoliť len na základe dostatočne významných dôvodov.

C. Predbežné opatrenia

Vec môže byť predmetom konania o nariadení predbežného opatrenia len v prípade, že je takej naliehavej povahy, že ak sa ihneď neprijmú opatrenia, navrhovateľ utrpí škodu určitého rozsahu alebo sa dostane do vážnych ťažkostí. Naliehavosť je teda zásadným kritériom na to, aby sa mohlo začať konanie o nariadení predbežného opatrenia.

Predbežné opatrenia v konaní vo veci samej musia mať takisto naliehavú povahu. Preto sa tieto opatrenia, o ktoré možno požiadať zmierovacieho sudcu, označujú ako „naliehavé predbežné opatrenia“.

D. Predbežný výkon

Kritérium, ktoré sudca používa na odmietnutie alebo schválenie predbežného výkonu, je riziko pre navrhovateľa, že odporca zbytočne oddiali alebo znemožní výkon rozsudku. Ak odporca podá odvolanie alebo odpor len s cieľom uniknúť výkonu rozsudku, podnieti to sudcu, ktorý rozsudok vydal, k nariadeniu predbežného výkonu tohto rozsudku. V niektorých veciach je však predbežný výkon zakázaný (pozri vyššie).

3 Čo je predmetom týchto opatrení a aký majú charakter?

3.1 Na aké druhy aktív sa môžu tieto opatrenia vzťahovať?

A. Ochranné obstavenie

Predmetom ochranného obstavenia sú všetky typy majetku (hnuťelný, nehnuteľný, nehmotný). Niektoré typy majetku však nemôžu byť predmetom obstavenia (alebo ich možno obstaviť len čiastočne). Nespôsobilosť na obstavenie vyplýva buď zo zákona, alebo z povahy majetku, prípadne zo vzťahu medzi majetkom a osobou dlžníka.

Majetok, ktorý nemôže byť obstavený, je vymenovaný v článku 1408 súdneho poriadku. V stručnosti ide o majetok, ktorý je pre dlžníka nevyhnutný, predmety potrebné na absolvovanie štúdia alebo odbornej prípravy osoby, ktorej majetok je predmetom obstavenia, alebo jej detí, majetok nevyhnutný na výkon povolania osoby, ktorej majetok je predmetom obstavenia, predmety slúžiace na praktizovanie náboženstva a potraviny a palivo. V článku 1410 ods. 2 súdneho poriadku sa stanovujú pohľadávky, ktoré v žiadnom prípade nemôžu zakladať obstavenie. Patria medzi ne najmä rodinné prídavky a minimálna mzda.

Mzda a rovnocenné príjmy osoby, ktorej majetok je predmetom obstarania, možno obstaráť len čiastočne. Sumy sú stanovené v článku 1409 ods. 1 súdneho poriadku a každoročne sa prehodnocujú kráľovským dekrétom s prihliadnutím na index spotrebiteľských cien. Článkom 1410 ods. 1 súdneho poriadku sa rozširuje rozsah pôsobnosti čiastočného obstarania, a to najmä na výživné, dôchodky, dávky v nezamestnanosti, dávky z dôvodu pracovnej neschopnosti a dávky v invalidite.

Majetok, ktorý je predmetom obstarania, určuje súdny vykonávateľ v zápisnici na účely jeho možného ďalšieho predaja okrem prípadu, keď je prostredníctvom súdneho vykonávateľa možné uzavrieť dohodu s veriteľom. Je prísne zakázané zatajovať majetok, ktorý určil súdny vykonávateľ, a takéto konanie môže viesť k trestnému stíhaniu.

B. Zabavenie

Súdca môže nariadiť súdne zabavenie obstaraného hnutelného majetku dlžníka, nehnuteľnosti alebo huteľnej veci, ktorej vlastníctvo alebo držba je predmetom sporu medzi dvoma alebo viacerými osobami, a vecí, ktoré dlžník ponúka na účely urovnania dlhu (článok 1961 občianskeho zákonníka).

C. Predbežné opatrenia

V konaniach o nariadení predbežného opatrenia možno nariadiť predbežné opatrenia vo všetkých typoch vecí. Predseda súdu prvého stupňa má právomoc rozhodovať o všetkých občianskych sporoch všeobecného práva. Spory týkajúce sa pracovného práva alebo obchodného práva rieši predseda pracovného súdu alebo obchodného súdu.

Rodinný súd môže nariadiť naliehavé predbežné opatrenia na obdobie spolužitia, napríklad pokiaľ ide o rodinné bývanie alebo o osobu a majetok detí. To však platí len pre manželov (článok 223 ods. 1 občianskeho zákonníka) a osoby žijúce v zákonom uznanom partnerstve (článok 1479 ods. 1 občianskeho zákonníka), teda nie pre osoby, ktoré žijú spolu len fakticky.

D. Predbežný výkon

V zásade môžu predbežného výkonu podliehať všetky rozsudky, ako ho súdca povie, s výnimkou prípadov, keď je predbežný výkon zo zákona zakázaný (článok 1399 súdneho poriadku).

3.2 Aké sú účinky týchto opatrení?

A. Ochranné obstaranie

Osoba, ktorej majetok je predmetom obstarania, nestráca vlastníctvo obstaraného majetku ani právo ho užívať (používanie, prenájom, príjmy, zisky). Nemožno ho len scudziť ani zaťažiť hypotékou. Z dôvodu tejto nespôsobilosti nakladať s majetkom by všetky úkony, ktoré by osoba, ktorej sa obstaranie týka, napriek tomu vykonala, boli uznané za platné, ale neboli by namietateľné voči veriteľovi, ktorý žiada o obstaranie. Veriteľ by teda nebol povinný brať na tieto úkony zreteľ a mohol by konať tak, ako keby neexistovali.

B. Zabavenie

Tak ako v prípade akejkoľvek inej formy bežnej úschovy, aj zabavenie znamená, že hmotná držba majetku sa prenesie na príjemcu záruky. Príjemca záruky môže vykonávať len ochranné úkony.

C. Predbežné opatrenia

Neuplatňuje sa

D. Predbežný výkon

Dôsledkom predbežného výkonu je výkon rozsudku napriek možnosti, že sa na základe podania odvolania alebo odporu môže zmeniť. Navrhovateľ nesie riziko spojené s výkonom (pozri vyššie).

3.3 Aká je platnosť týchto opatrení?

A. Ochranné obstaranie

Ochranné obstaranie má časovo obmedzenú platnosť, v zásade tri roky. Súdca pre obstaranie majetku však môže stanoviť kratšie obdobie. Obstaranie sa môže obnoviť, pokiaľ ešte neuplynula prvá lehota. Obnovenie, ktoré je v skutočnosti predĺžením existujúcej lehoty, je povolené, ak existujú oprávnené dôvody a ak stále existuje naliehavosť.

B. Zabavenie

V zákone nie je pre zabavenie stanovená žiadna lehota. Ak už nehrozí riziko, že sa veci nebudú môcť zachovať v takom stave, v akom sú, a že bude ohrozené konečné riešenie, zabavenie sa zruší.

C. Predbežné opatrenia

V zákone nie je stanovená žiadna lehota platnosti predbežných opatrení. Konečné rozhodnutie vydané v spore môže predbežné opatrenia potvrdiť alebo zrušiť.

D. Predbežný výkon

Neuplatňuje sa.

4 Je možné odvolať sa proti takémuto opatreniu?

A. Ochranné obstaranie

Osoba, ktorá žiada o obstaranie, môže podať odvolanie proti rozhodnutiu sudcu pre obstarania, ktorým sa nepovolilo ochranné obstaranie, v lehote jedného mesiaca od oznámenia rozhodnutia (článok 1419 prvý odsek a článok 1031 súdneho poriadku). Vec sa rieši rovnakým spôsobom ako pred prvým sudcom; rozsudok vydá komora pre predbežné konania (*chambre du conseil*). Ak sa obstaranie schváli na druhom stupni, osoba, ktorej majetok je predmetom obstarania, ktorá chce proti tomu namietiť, musí podať návrh tretej osoby na zmenu rozhodnutia na odvolací súd.

Osoba, ktorej majetok je predmetom obstarania, alebo akákoľvek zainteresovaná strana môže podať návrh tretej osoby na zmenu rozhodnutia sudcu pre obstarania, ktorým sa povolilo vykonanie ochranného obstarania (článok 1419 súdneho poriadku). Návrh tretej osoby na zmenu rozhodnutia sa musí predložiť do jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia povoľujúceho obstaranie sudcovi, ktorý vydal toto uznesenie (článok 1125 súdneho poriadku). Pokiaľ súdca pre obstaranie majetku nepovolí odklad výkonu rozhodnutia, návrh tretej osoby na zmenu rozhodnutia nemá odkladný účinok.

B. Zabavenie

Neuplatňuje sa v prípade zabavenia, na ktorom sa dohodli účastníci konania.

Súdne zabavenie je rozhodnutie súdu, proti ktorému je možné podať odvolanie v súlade s ustanoveniami súdneho poriadku.

C. Predbežné opatrenia

Každý účastník konania, ktorý sa považuje za poškodeného rozhodnutím vydaným v konaní o nariadení predbežného opatrenia, má možnosť podať odvolanie alebo odpor. O odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným predsedom súdu prvého stupňa alebo obchodného súdu rozhoduje odvolací súd. Odvolania proti rozhodnutiam vydaným predsedom pracovného súdu sa musia podať na pracovný súd.

Lehota na podanie odvolania alebo odporu je jeden mesiac od doručenia rozhodnutia, keď sa konanie začalo predvolaním alebo dobrovoľným dostavením sa, a jeden mesiac od oznámenia rozhodnutia formou súdneho listu, keď bolo rozhodnutie vydané na základe jednostranného návrhu.

D. Predbežný výkon

Proti predbežnému výkonu sa nemožno odvolať. Odvolací súd totiž nesmie v žiadnom prípade zakázať ani odložiť výkon rozsudku (článok 1402 súdneho poriadku).

Posledná aktualizácia: 24/10/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.